

DOI: [https://doi.org/10.31617/2.2025\(55\)02](https://doi.org/10.31617/2.2025(55)02)
УДК 339.13:581.57(477)

СІМ'ЯЧКО Олена

<https://orcid.org/0000-0002-5229-8000>

к. т. н., доцент,
доцент кафедри товарознавства
та митної справи
Державного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
o.simyachko@knute.edu.ua

МИХАЙЛОВА Галина

<https://orcid.org/0000-0002-1083-5875>

д. т. н., доцент, професор кафедри
товарознавства та митної справи
Державного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
h.mykhaylova@knute.edu.ua

SIMIACHKO Olena

<https://orcid.org/0000-0002-5229-8000>

PhD (Technical Sciences),
Associate Professor, Associate Professor
at the Department of Commodity Science
and Customs Affairs
State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine
o.simyachko@knute.edu.ua

MYKHAILOVA Halina

<https://orcid.org/0000-0002-1083-5875>

Doctor of Sciences (Technical), Associate
Professor, Professor at the Department
of Commodity Science and Customs Affairs
State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine
h.mykhaylova@knute.edu.ua

РИНОК ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН В УКРАЇНІ

Україна як країна з високим рівнем розвитку сільського господарства, що є одним з провідних виробників і постачальників зернових та олійних культур на світовому ринку, потребує значних обсягів засобів захисту рослин. Без використання цих засобів втрачають врожай можуть сягати 33–48%. Найбільш поширеними на сьогодні є хімічні засоби захисту рослин – пестициди. Воєнний стан унаслідок повномасштабного вторгнення в Україну негативно вплинув на вітчизняні сільське господарство і хімічну промисловість зокрема. Втрата сільсько-господарських угідь, руйнування промислових потужностей, порушення логістичних ланцюгів, зниження платоспроможного попиту, брак кадрів призвели до зменшення застосування та постачання засобів захисту рослин у 2022 р. Сформульовано гіпотезу, що в Україні відбулася стабілізація ринку засобів захисту рослин через збільшення надходження на ринок більш дешевої продукції, зокрема імпортного виробництва. Проаналізовано статистичні дані щодо динаміки виробництва, імпорту, експорту, застосування засобів захисту рослин в Україні. Статистичну інформацію оброблено методами порівняльного аналізу та узагальнення; використано метод системного підходу. Встановлено, що у 2024 р. зросли обсяги виробництва, експорту й імпорту у фізичному виразі

THE MARKET OF PLANT PROTECTION PRODUCTS IN UKRAINE

Ukraine, as a country with a high level of agricultural development, which is one of the producers and suppliers of grain and oilseed crops on the world market, requires significant volumes of plant protection products. Without the use of these products, crop losses can reach 33–48%. The most common today are chemical plant protection products – pesticides. Martial law as a result of a full-scale invasion of Ukraine has had a negative impact, in particular, on domestic agriculture and the chemical industry. Loss of agricultural land, destruction of industrial facilities, disruption of logistics chains, reduction in effective demand, shortage of personnel, led to a decrease in the use and supply of plant protection products in 2022. A hypothesis was formulated that the plant protection products market in Ukraine has stabilized due to the increase in the entry of cheaper products, in particular imported products, into the market. The study analyzed statistical data on the dynamics of production, import, export, and use of plant protection products in Ukraine. Statistical information was processed using comparative analysis and generalization methods; the work used the method of a systems approach. It was found that the volumes of production, export, and import in physical form and use of pesticides increased in 2024. At the same time, a decrease in the average

Copyright © 2025. Автор(и). Це стаття відкритого доступу, яка розповсюджується на умовах ліцензії [Creative Commons Attribution License 4.0 \(CC-BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) Міжнародна ліцензія

та застосування пестицидів. При цьому у 2024 р. відмічено зниження значення середньої вартості імпортованих в Україну інсектицидів, фунгіцидів, гербіцидів та регуляторів росту рослин.

Ключові слова: засоби захисту рослин, пестициди, ринок.

cost of insecticides, fungicides, herbicides, and plant growth regulators imported into Ukraine was noted in 2024.

Keywords: plant protection products, pesticides, market.

JEL Classification: L10, L69, Q13.

Вступ

За оцінками *FAO*, шкідники та хвороби рослин спричиняють скорочення від 20 до 40% світової врожайності сільськогосподарських культур на рік. Втрати врожаю знижують рівень продовольчої безпеки, і цей показник продовжує падати зі збільшенням чисельності населення в умовах кліматичних викликів. Зміна клімату також може призвести до того, що шкідники рослин завдадуть більшої шкоди культурам унаслідок збільшення інтенсивності їх розповсюдження (*Food and Agriculture Organization of the United Nations, n. d.*).

Встановлено, що сільськогосподарським культурам та продукції рослинництва шкодять понад 400 видів шкідників, 200 збудників хвороб, 300 видів бур'янів та інших шкідливих організмів. В Україні втрати від них становлять 33–48% потенційного врожаю (Станкевич, & Забродіна, 2020, с. 119).

Пестициди є одним з основних засобів боротьби зі шкідниками в усьому світі. Глобальне споживання пестицидів становить майже 3.7 млн т на рік (*FAOSTAT*, 2022). На ринку представлено понад 1000 пестицидів (включаючи хімічні, мікробні, напівхімічні та ботанічні) (*Food and Agriculture Organization of the United Nations, n. d.*).

Україна, маючи високорозвинений аграрний сектор, потребує значних обсягів засобів захисту рослин, що обумовлює актуальність дослідження ринку цих товарів.

Грунтовні дослідження вітчизняного ринку засобів захисту рослин представлені у працях Станкевича С. В. та Забродіної І. В. Наприклад, у статті (Станкевич, & Забродіна, 2020, с. 118–134) наведено аналіз ємності ринку й основних операторів засобів захисту рослин в Україні у 2017–2018 рр., зокрема його імпоротної складової.

Стан і проблеми ринку біологічних засобів захисту рослин в Україні проаналізовано у праці Крутякової та ін. (2023).

Світові тенденції та перспективи розвитку ринку засобів захисту рослин досліджено у статті (Вдовенко та ін., 2022). Огляд світового ринку засобів захисту рослин у 2023 р. представлено у праці (*Oliphant*, 2024).

Значна кількість публікацій стосується впливу пестицидів на навколишнє середовище та здоров'я людей. Так, у статті (*Garud et al.*, 2024) проаналізовано переваги та недоліки застосування пестицидів, їх вплив на здоров'я та навколишнє середовище. Зазначаючи, що пестициди є життєво важливими інструментами для вирішення сільськогосподарських проблем, автори наголошують на відповідальному їх

використанні та необхідності досліджень альтернативних підходів до вирішення цих проблем, що сприятиме сталому розвитку сільського господарства.

Таким чином, результати аналізу останніх публікацій свідчать про відсутність оприлюднених результатів досліджень сучасного стану ринку засобів захисту рослин, зокрема пестицидів, в Україні. Вивчення стану вітчизняного ринку засобів захисту рослин дасть змогу оцінити його перспективи як для виробників, так і продавців цього товару.

Мета статті – аналіз виробництва, експорту та імпорту, проблем і перспектив розвитку ринку засобів захисту рослин, зокрема пестицидів, в Україні.

Дослідження ґрунтується на гіпотезі, що у 2024 р. стабілізація ринку засобів захисту рослин в Україні відбулася через збільшення надходження на ринок більш дешевої продукції, зокрема імпортного виробництва.

Інформаційна база дослідження: офіційні дані Державної служби статистики України та Державної митної служби України, а також праці вітчизняних науковців.

У ході дослідження використано метод системного підходу. Статистичну інформацію щодо виробництва, експорту, імпорту, продажу та застосування засобів захисту рослин оброблено шляхом застосування методів порівняльного аналізу та узагальнення.

Основна частина статті складається з 6 розділів, пов'язаних між собою змістовно. У першому розділі проаналізовано класифікацію засобів захисту рослин, зокрема згідно з УКТЗЕД; у другому – наведено ключові моменти нормативно-правового регулювання у сфері засобів захисту рослин в Україні; у третьому – представлено загальний огляд світового ринку засобів захисту рослин; четвертий – присвячено аналізу вітчизняного виробництва та застосування засобів захисту рослин; у п'ятому – проаналізовано експорт та імпорт засобів захисту рослин в Україні; у шостому – представлено дані щодо реалізації засобів захисту рослин в Україні.

1. Класифікація засобів захисту рослин

Засіб захисту рослин (ЗЗР) – певний засіб (хімічний, біологічний, біофізичний, біотехнічний чи інший), який використовують для захисту рослин від шкідливих організмів (ДСТУ 4756:2007, 2008). Захист рослин – це комплекс заходів, спрямованих на зменшення втрат урожаю та запобігання погіршенню стану сільськогосподарських культур, багаторічних і лісових насаджень, продукції рослинного походження від шкідників, хвороб і бур'янів (ДСТУ 4756:2007, 2008).

До засобів хімічного захисту рослин відносять пестициди. Агентами біологічного захисту рослин можуть бути комахи, мікроорганізми, бактеріофаги тощо. Засобами біотехнічного захисту рослин є регулятори росту та поведінки комах.

Об'єктом дослідження є пестициди як засоби хімічного захисту рослин.

Пестициди – речовина (суміш речовин) хімічного чи біологічного походження, що використовують для боротьби з організмами, які шкодять оброблюваним сільськогосподарським культурам і (або) запасам сільськогосподарських продуктів, для знищення небажаної рослинності, збудників хвороб і переносників захворювань тварин і рослин, а також для регулювання розвитку організмів (ДСТУ 3180-95, 1996).

Класифікацію пестицидів ієрархічним методом згідно з Державним класифікатором продукції та послуг 016:2010 (2010) до рівня підкатегорії включно наведено у *табл. 1*. Пестициди за ДК 016:2010 відносять до секції С "Продукція переробної промисловості", розділу "Речовини хімічні та хімічні продукти", категорії "Пестициди та інші агрохімічні продукти".

Таблиця 1

Класифікація пестицидів до рівня підкатегорії згідно з ДК 016:2010

Таксономічна категорія	Код	Назва
Секція С	–	Продукція переробної промисловості
Розділ	20	Речовини хімічні та хімічні продукти
Група	20.2	Пестициди та інші агрохімічні продукти
Клас	20.20	Пестициди та інші агрохімічні продукти
Категорія	20.20.1	Пестициди та інші агрохімічні продукти
Підкатегорія	20.20.11	Інсектициди
	20.20.12	Гербіциди
	20.20.13	Засоби проти проростання паростків і регулятори росту рослин
	20.20.14	Засоби дезінфекційні
	20.20.15	Фунгіциди
	20.20.19	Пестициди та інші агрохімічні продукти

Джерело: Державний класифікатор продукції та послуг ДК 016:2010, 2010.

На рівні позиції (перші 8 знаків) класифікація згідно з Державним класифікатором продукції та послуг ДК 016:2010 (2010) враховує призначення, хімічний склад, товарну форму пестицидів, наприклад: код 20.20.11-30.00 – інсектициди на основі хлорованих вуглеводнів, розфасовані для роздрібної торгівлі чи подані як готові препарати або вироби.

Згідно з УКТЗЕД пестициди належать до товарної позиції 3808 "Інсектициди, родентициди, фунгіциди, гербіциди, засоби, що запобігають проростанню паростків, та регулятори росту рослин, дезінфекційні засоби та аналогічні засоби, подані у формах чи упаковках для роздрібної торгівлі або представлені як готові препарати або у вигляді готових виробів (наприклад стрічки, оброблені сіркою, гноти, свічки і папір липкий від мух)" (Наказ № 543, 2022, 14 грудня). У цій товарній позиції представлені як окремі підпозиції інсектициди (3808 91), фунгіциди (3808 92), гербіциди, засоби, що запобігають проростанню паростків, регулятори росту рослин (3808 93), дезінфекційні засоби (3808 94) та ін. (3808 99). В основу класифікації пестицидів у товарній позиції 3808 згідно з УКТЗЕД покладено їх призначення, хімічний склад, товарну форму, масу упаковки.

З використанням фасетного методу розроблено класифікацію пестицидів як категорії товарів за такими класифікаційними ознаками, як: групи, препаративна форма, походження, токсичність, характер використання, характер дії, спосіб проникнення в організм шкідника (рис. 1).

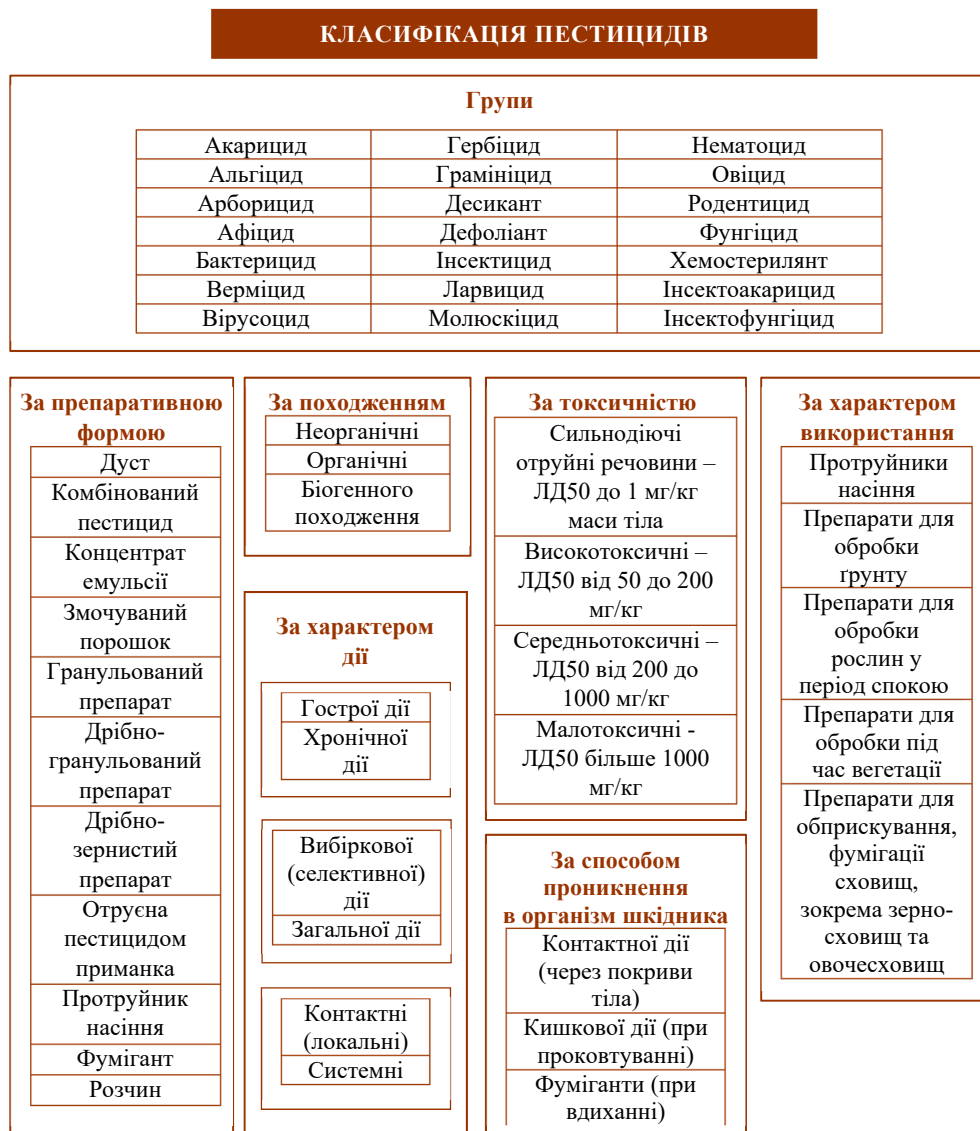

Рис. 1. Класифікація пестицидів

Джерело: складено авторами за (ДСТУ 3180-95, 1996; Герасимчук, 2010).

Таким чином, економіко-статистична класифікація згідно з ДК 016:2010 на вищих її рівнях відображає ієрархічну підпорядкованість пестицидів серед множини іншої продукції, на рівні ж підкатегорії та позиції використано класифікаційні ознаки, подібні до тих, які застосовано в УКТЗЕД, зокрема призначення, хімічний склад, товарна форма пестицидів. Представлена на рис. 1 класифікація є більш детальною систематизацією пестицидів з акцентом на їх призначення, характер дії та використання. Для поділу пестицидів за призначенням на рис. 1

використано класифікаційну ознаку "Група" відповідно до ДСТУ 3180-95, тоді як окремі з цих груп зазначені в ДК 016:2010 як підкатегорії.

2. Нормативно-правове регулювання у сфері засобів захисту рослин в Україні

Основними нормативно-правовими актами у сфері захисту рослин є Закон України "Про захист рослин" (Закон України № 180-XIV, 1998, 14 жовтня) та Закон України "Про пестициди і агрохімікати" (Закон України № 86/95-ВР, 1995, 02 березня).

Відповідно до Закону України № 86/95-ВР (1995, 02 березня) забороняються ввезення на митну територію України, виробництво, торгівля, застосування та рекламування пестицидів і агрохімікатів до їх державної реєстрації, крім випадків, встановлених цим законом.

На підставі рішення Міндовкілля про державну реєстрацію (переєстрацію) пестицидів і агрохімікатів відомості про них вносять до Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. Доступ до цього реєстру здійснюється через Єдину екологічну платформу "ЕкоСистема" (Державний реєстр, б. д.).

У 2027 р. набуде чинності Закон України "Про державне регулювання сфери захисту рослин" (Закон України № 4147-IX, 2024, 17 грудня). Цей закон, що є ключовим для модернізації аграрного сектора та поліпшення позицій України на міжнародних ринках, а також важливим кроком на шляху до євроінтеграції, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері захисту та карантину рослин відповідно до стандартів ЄС, що містить прозорість, контроль і цифровізацію процедур. Цим законом забезпечується простежуваність ЗЗР, що унеможливить використання заборонених пестицидів. Кожна партія ЗЗР матиме унікальний код, і у разі виявлення небезпечної продукції система дасть змогу швидко знайти таку продукцію у точках збуту і вилучити її з продажу (Нове в сфері захисту рослин, 2025).

3. Світовий ринок засобів захисту рослин

За даними *FAO*, у світовому сільському господарстві у 2022 р. використано 3.691 млн т пестицидів і більше половини (56%) з цього обсягу припадало на 5 країн світу: Бразилію, США, Індонезію, Аргентину та Китай (рис. 2).

Структура використання пестицидів за частинами світу в 2022 р. виглядала так: Америка – 51.1%, Азія – 28.6%, Європа – 12.8%, Африка – 5.7%, Океанія – 1.8% (*FAOSTAT*, 2022).

За 2020–2024 рр. щорічні обсяги світового експорту за товарною позицією 3808 мали зіставні значення з обсягами світового імпорту за цією ж товарною позицією. Найвищі значення різниці між обсягами світового експорту та імпорту спостерігалися у 2023 та 2024 рр.: (–2%) та (+2.1%) відповідно.

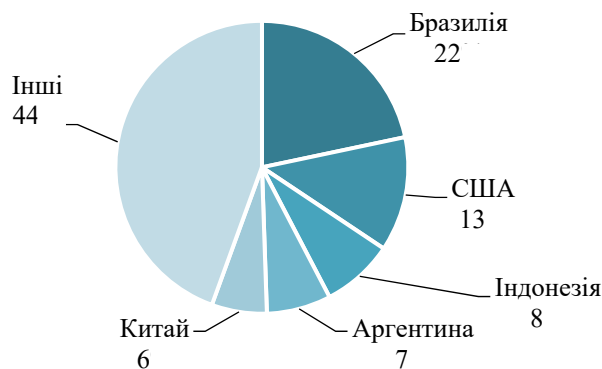

Рис. 2. Структура використання пестицидів за країнами світу у 2022 р., %

Джерело: складено авторами за (FAOSTAT, 2022).

Середні значення річних обсягів експорту та імпорту за 2020–2024 рр. становили 44,6 млрд дол. США з максимальними значеннями у 2022 р. (рис. 3).

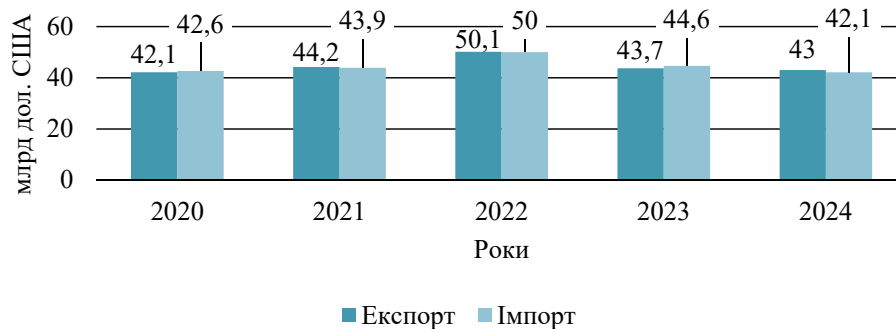

Рис. 3. Обсяги світового експорту та імпорту пестицидів за товарною позицією 3808 у 2020–2024 рр., млрд дол. США

Джерело: складено авторами за (Trade Map, n. d. a, n. d. b).

Найбільшими експортерами за товарною позицією 3808 у 2024 р. були Китай (20.9% загального обсягу світового експорту), США (11.2%), Індія (9.8%), Німеччина (8.4%), Франція (8.2%). Протягом 2020–2024 рр. зазначений склад 5 країн-лідерів за обсягом експорту пестицидів не змінювався, провідним серед них усі ці роки був Китай (Trade Map, n. d. a).

Найбільшими країнами-імпортерами товарів товарної позиції 3808 у 2024 р. були Бразилія (11.4% від загального обсягу імпорту), Франція (4.9%), Канада (4.5%), США (3.8%), Індія (3.7%). Протягом 2022–2024 рр. трійка країн-лідерів за обсягом імпорту пестицидів була незмінною: Бразилія, Франція і Канада (у порядку зменшення їх частки) (Trade Map, n. d. b).

Найбільші світові виробники засобів захисту рослин: Syngenta Crop Protection, ADAMA, Jiangsu Yangnong, Rainbow Chemical, Wynca Chemical, Lianyungang Liben Crop Science, Hubei Xingfa Chemicals, Nutrichem, Fuhua, Lier Chemical, Hebang, Nanjing Red Sun (всі 12 – Китай),

Bayer Crop Science (Німеччина), *BASF Agricultural Solutions*, *Corteva Agriscience*, *FMC* (всі троє – США), *UPL* (Індія), *Sumitomo Chemical*, *Kumiai Chemical* (обидва – Японія), *Nufarm* (Австралія) (Рейтинг ТОП-20 світових агрохімічних компаній, 2022).

Лідерами за обсягами продажів у світі у 2020 і 2021 рр. були *Syngenta Crop Protection*, *Bayer Crop Science*, *BASF Agricultural Solutions* (Рейтинг ТОП-20 світових агрохімічних компаній, 2022).

4. Виробництво та застосування засобів захисту рослин в Україні

В Україні виробництвом пестицидів та іншої агрохімічної продукції станом на 2023 р. займалися 87 суб'єктів господарювання. Протягом 2020–2023 рр. максимальна кількість діючих суб'єктів господарювання, які виробляли пестициди та іншу агрохімічну продукцію, була у 2021 р., мінімальна – у 2022 р. (табл. 2).

Таблиця 2

Кількість діючих суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва за КВЕД–2010 "Виробництво пестицидів та іншої агрохімічної продукції" в Україні у 2020–2023 рр.

Суб'єкти господарювання	2020	2021	2022	2023
Усього,	87	102	78	87
у т.ч.: суб'єкти великого підприємництва	–	–	1	1
суб'єкти середнього підприємництва	4	5	5	3
суб'єкти малого підприємництва	83	97	72	83
з них суб'єкти мікропідприємництва	61	77	53	66
у тому числі фізичні особи-підприємці				
усього,	13	13	11	15
з них суб'єкти мікропідприємництва	13	13	11	15

Джерело: Державна служба статистики, б. д. а.

Протягом 2015–2021 рр. щорічно, за винятком 2019 р., обсяги виробництва пестицидів та іншої агрохімічної продукції в Україні зростали (рис. 4). Найвищий індекс зростання спостерігався в Україні у 2021 р. – 310.5%. У 2022 та 2023 рр. відбувся спад: індекси виробництва становили 87.5% та 82.7% до попереднього року відповідно. У 2024 р. зафіксовано зростання виробництва пестицидів та іншої агрохімічної продукції на 9%.

Серед відомих вітчизняних виробників засобів захисту рослин представлені такі компанії та бренди: *ALFA Smart Agro* (ТОВ "Білоцерківський завод препаративних форм") – провідний виробник засобів захисту рослин та мікродобрив (*ALFA Smart Agro*, б. д.), *Ukravit* (м. Черкаси) (*Ukravit*, б. д.), УкрАгроПротект – представляє генеричні засоби захисту рослин під брендом *DEFENDA* (*DEFENDA*, б. д.), Хімагромаркетинг (*Himagro M.*, п. д.), "Агрохімічні технології" (Агрохімічні технології, б. д.).

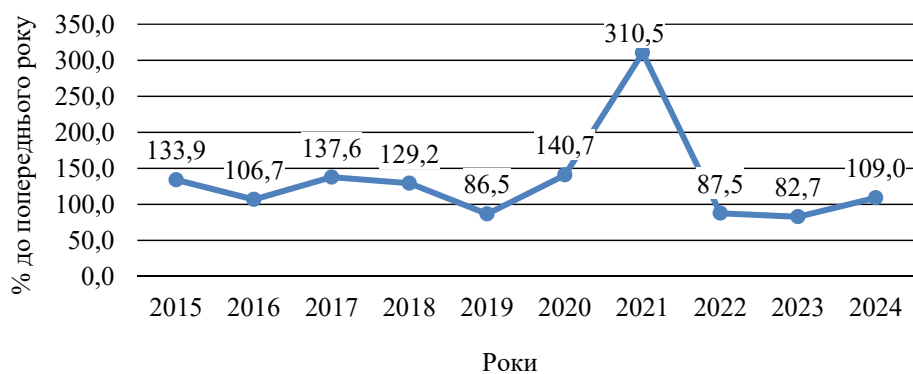

Рис. 4. Індекси виробництва пестицидів та іншої агрохімічної продукції в Україні у 2015–2024 рр., % до попереднього року

Джерело: складено авторами за (Державна служба статистики, б. д. b).

Протягом 2022–2024 рр. загальний обсяг застосованих пестицидів в Україні становив 19 360.8–19 620.7 т (у діючій речовині) на рік (табл. 3), що на 27.3–28.2% менше порівняно з 2021 р. Частка площ, оброблених пестицидами, до загальної площі сільськогосподарських угідь у 2024 р. на 20.9% менше порівняно з аналогічним показником у 2021 р.

Таблиця 3

Застосування пестицидів (у діючій речовині) в Україні у 2020–2024 рр.

Показник	2020	2021	2022	2023	2024
Загальний обсяг застосованих пестицидів (у діючій речовині), т	24 624.7	26 971.5	19 438.2	19 360.8	19 620.7
Внесення пестицидів (у діючій речовині) на одиницю площі сільськогосподарських угідь, кг/га	1.195	1.309	0.944	0.940	0.952
Частка площ, оброблених пестицидами (у діючій речовині), до загальної площі сільськогосподарських угідь, %	78.6	80.6	59.7	58.3	59.7
Частка обробленої площі:					
під посіви культур зернових і зернобобових (без кукурудзи), %	91.1	91.3	87.1	91.2	92.0
під посіви кукурудзи, %	94.4	93.6	92.1	94.0	94.5
під посіви культур технічних, %	92.3	92.4	90.7	92.9	93.6
під посіви культур кормових, %	57.2	56.9	53.9	57.0	60.9
Застосовано пестицидів (у діючій речовині):					
під посіви культур зернових і зернобобових (без кукурудзи), т	4 851.8	5 531.5	3 257.6	2 913.8	3 128.4
під посіви кукурудзи, т	5 681.7	6 667.3	4 189.7	3 756.6	3 924.7
під посіви культур технічних, т	12 958.9	13 700.9	11 391.8	11 949.9	11 766.8
під посіви культур кормових, т	242.1	232.0	172.3	203.2	209.2
Застосовано пестицидів (у діючій речовині) на одиницю посівної площі:					
під посіви культур зернових і зернобобових (без кукурудзи), кг/га	0.780	0.837	0.692	0.781	0.873
під посіви кукурудзи, кг/га	1.483	1.668	1.396	1.422	1.545
під посіви культур технічних, кг/га	1.826	1.932	1.776	1.878	1.820
під посіви культур кормових, кг/га	0.517	0.580	0.523	0.624	0.669

Джерело: Державна служба статистики, б. д. с.

При цьому загальний обсяг застосованих пестицидів та внесення пестицидів (у діючій речовині) на одиницю площі у 2024 р. були вищими порівняно з показниками 2022 і 2023 рр. (див. *табл. 3*). Так, загальний обсяг застосованих пестицидів у 2024 р. на 0.94% та 1.34% перевищував відповідні показники у 2022 та 2023 рр.

Частка оброблених пестицидами площ під посіви зернових, зернобобових та технічних культур і кукурудзи у 2024 р. становила 92–94.5%. Цей відносний показник у 2024 р. мав найвище значення порівняно з 2020–2023 рр., проте різниця між значеннями показника не перевищує 5%.

Значно нижчою є частка оброблених пестицидами площ під посіви кормових культур: у 2024 р. – 60.9%, проте це найвищий рівень цього показника за досліджуваний період.

За показником застосування пестицидів (у діючій речовині) на одиницю посівної площі під посіви зернових, зернобобових та кормових культур і кукурудзи протягом 2023–2024 рр. спостерігалась тенденція до зростання значення цього показника порівняно з 2022 р.

У 2024 р. застосування пестицидів (у діючій речовині) на одиницю посівної площі під посіви зернових і зернобобових культур (без кукурудзи) та кормових культур перевищило рівень 2021 р. на 4.3 та 15.3% відповідно.

Показник застосування пестицидів (у діючій речовині) на одиницю посівної площі під посіви кукурудзи та технічних культур був нижчим за рівень 2021 р. на 7.4 та 5.8% відповідно.

5. Експорт та імпорт засобів захисту рослин в Україні

Протягом 2020–2024 рр. частка продукції, що імпортувалась в Україну за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД, зокрема засоби захисту рослин, становила в середньому 1.43% від загального обсягу імпорту (*табл. 4*). Прослідковувалась тенденція до зменшення цього показника від 2020 р. до 2024 р.

Найвищі обсяги імпорту як у фізичному, так і вартісному виразі за 2020–2024 рр. зафіксовано у 2021 р. У 2022–2023 рр. відбувалось поступове зменшення обсягів імпорту: у вартісному виразі – на 13.2% та 9.1%, у фізичному – на 26.8% та 3.7% відповідно. У 2024 р. відбулось незначне зростання (2.9%) у вартісному виразі та суттєве зростання у фізичному – на 27.1% порівняно з попереднім роком. Обсяги імпорту в 2024 р. менші порівняно з 2021 р.: на 18.9% – у вартісному виразі та на 10.5% – у фізичному (див. *табл. 4*).

Зокрема, порівняно з 2023 р. середня вартість імпортованих товарів у 2024 р. була нижчою на 19%, порівняно з 2022 р. – на 23.5%.

Таблиця 4

Обсяг імпорту та експорту за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД в Україні за 2020–2024 рр.

Рік	Імпорт			Експорт		
	вартість, тис. дол. США	частка, %	вага нетто, т	вартість, тис. дол. США	частка, %	вага нетто, т
2020	892 640	1.65	101 368	20 842	0.04	3 401
2021	1 053 169	1.44	120 383	17 550	0.03	2 885
2022	913 286	1.53	88 072	9 291	0.02	1 301
2023	830 565	1.31	84 817	10 783	0.03	1 272
2024	854 501	1.21	107 784	10 190	0.02	1 689

Джерело: Державна митна служба України, б. д.

Середня вартість імпортованих товарів за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД у 2024 р. була найнижчою за останні 5 років (рис. 5).

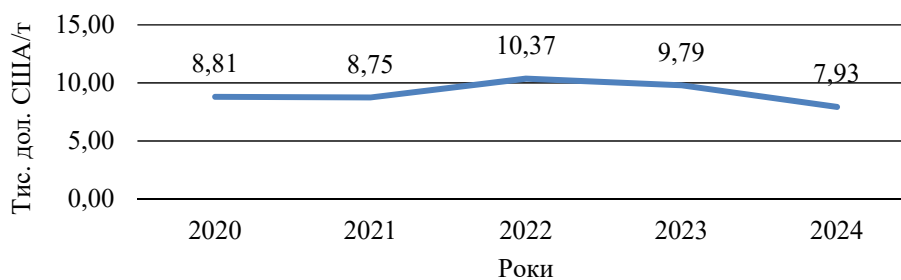

Рис. 5. Середня вартість імпорту за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД в Україні у 2020–2024 рр., тис. дол. США/т

Джерело: складено авторами за Державна митна служба України, б. д.

Частка продукції, що експортувалась з України за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД, протягом 2020–2024 рр. була незначною – 0.02–0.04%. Обсяг експорту у фізичному виразі протягом 2020–2023 рр. зменшився майже втричі з 3 401 т у 2020 р. до 1 227 т у 2023 р. У 2024 р. обсяг експорту зріс на 417 т (32.8%) порівняно з 2023 р., проте був меншим на 41.5% порівняно з 2021 р..

Обсяг експорту у вартісному виразі протягом 2021–2022 рр. зменшився більш як удвічі, у 2023 р. відбулось зростання на 16.1%, у 2024 – невелике зменшення на 5.5% (див. табл. 4).

До складу країн-лідерів за обсягами імпорту продукції товарної позиції 3808 згідно з УКТЗЕД протягом 2020–2024 рр. входили лише три країни: Китай, Франція та Німеччина. Останні чотири роки незмінним лідером серед них був Китай з часткою від 26.02% у 2021 р. до 35.09% – у 2023 р. (табл. 5).

Таблиця 5

Основні країни-контрагенти зовнішньої торгівлі України за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД в Україні за 2020–2024 рр.

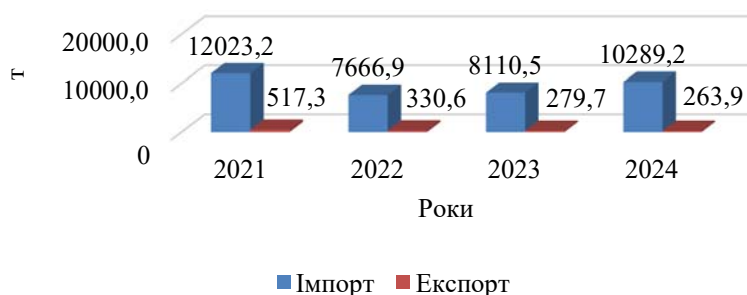
Імпорт			Експорт		
Країна	Обсяг, тис. дол. США	Частка, %	Країна	Обсяг, тис. дол. США	Частка, %
2020 р.					
Франція	218 385	24.47	Німеччина	5 702	27.36
Китай	172 231	19.29	рф	3 913	18.77
Німеччина	146 907	16.46	Молдова	2 778	13.33
Інші	355 117	39.78	Інші	8 449	40.54
Усього	892 640	100	Усього	20 842	100
2021 р.					
Китай	274 011	26.02	Молдова	3913	22.30
Франція	224 066	21.28	Грузія	2739	15.61
Німеччина	128 644	12.21	рф	2704	15.41
Інші	426 448	40.49	Інші	8195	46.69
Усього	1 053 169	100	Усього	17 551	100
2022 рік					
Китай	320 428	35.09	Молдова	3 141	33.80
Франція	156 081	17.09	Грузія	1 321	14.22
Німеччина	118 296	12.95	Казахстан	557	5.99
Інші	318 480	34.87	Інші	4 273	45.99
Усього	913 285	100	Усього	9 292	100
2023 р.					
Китай	276 663	33.31	Молдова	3 195	29.63
Франція	142 779	17.19	Грузія	1 973	18.30
Німеччина	104 343	12.56	Німеччина	1 897	17.59
Інші	306 781	36.94	Інші	3 719	34.49
2024 р.					
Китай	280 539	32.83	Молдова	3 219	31.59
Франція	144 250	16.88	Грузія	1 337	13.12
Німеччина	111 893	13.09	Вірменія	966	9.48
Інші	317 818	37.19	Інші	4 667	45.80
Усього	854 500	100	Усього	10 189	100

Джерело: Державна митна служба України, б. д.

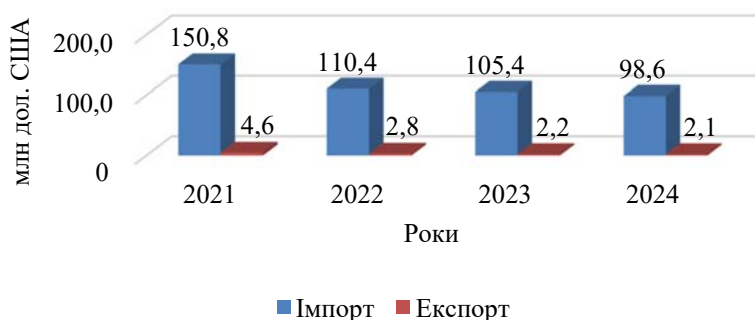
Склад країн-лідерів за обсягами експорту з України продукції товарної позиції 3808 згідно з УКТЗЕД протягом 2020–2024 рр. змінювався. Серед них переважали країни колишнього Радянського Союзу. У 2020 р. лідером за обсягами експорту була Німеччина, у 2021–2024 рр. – Молдова.

До повномасштабного вторгнення в Україну серед трійки країн-лідерів була рф. У 2022–2024 рр., крім Молдови та Грузії, які посідали перше та друге місця відповідно, до трійки лідерів також входили Казахстан, Німеччина, Вірменія (див. табл. 5).

Обсяги імпорту та експорту інсектицидів – пестицидів для боротьби з комахами (ДСТУ 3180-95, 1996), що класифікують у товарній підпозиції 380891 згідно з УКТЗЕД, за 2021–2024 рр. наведено на рис. 6.

а)

б)

Рис. 6. Обсяги імпорту та експорту інсектицидів за товарною підпозицією 380891 згідно з УКТЗЕД в Україні у 2021–2024 рр.:

а) у фізичному виразі; б) у вартісному виразі

Джерело: складено авторами за (Державна служба статистики, б. д. д).

У фізичному виразі обсяги імпорту інсектицидів у 2022 р. різко знизились на 36.2%, проте у 2023 та 2024 рр. спостерігалось зростання на 5.8 та 26.9% відповідно (рис. 6, а). Обсяг імпорту інсектицидів у вартісному виразі за досліджуваний період мав тенденцію до зниження: після різкого падіння на 26.8% у 2022 р. у наступні два роки зниження відбулось на 4.5 та 6.4% відповідно (рис. 6, б).

Ця ситуація свідчить про зростання у 2023–2024 р. імпорту інсектицидів з більш низьким значенням вартості. Так, середня вартість імпортованих у 2023 р. інсектицидів була нижчою на 9.8%, а у 2024 р. – на 33.5% порівняно з 2022 р.

Обсяги експорту інсектицидів були незначними порівняно з обсягами імпорту. Після різкого зниження у 2022 та 2023 рр. у 2024 р. ситуація дещо стабілізувалася: зниження обсягів експорту у вартісному та фізичному вимірах становило 2.9% та 5.6% відповідно (див. рис. 6).

Обсяги імпорту та експорту *фунгіцидів* – пестицидів для боротьби із грибовими захворюваннями (ДСТУ 3180-95, 1996), що класифікують у товарній підпозиції 380892 згідно з УКТЗЕД, за 2021–2024 рр. наведено на рис. 7.

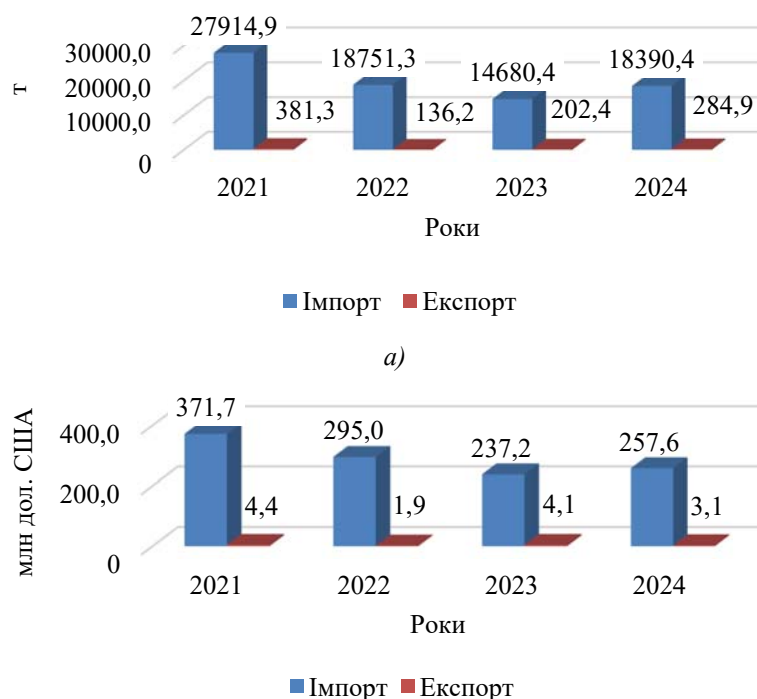

Рис. 7. Обсяги імпорту та експорту фунгіцидів за товарною підпозицією 380892 згідно з УКТЗЕД в Україні у 2021–2024 рр.:

а) у фізичному виразі; б) у вартісному виразі

Джерело: складено авторами за (Державна служба статистики, б. д. d).

Дані щодо обсягів імпорту фунгіцидів у вартісному та фізичному виразах корелюють: після різкого падіння у 2022 р. на 20.6 та 32.8% відповідно, продовжилось зниження у 2023 – на 19.6 та 21.7% відповідно, у 2024 р. відбулося зростання на 8.6 та 25.3% відповідно (див. рис. 7).

Значна різниця між темпами зростання обсягів імпорту фунгіцидів у вартісному та фізичному виразах на користь останнього пов'язана зі зниженням середньої вартості імпортованих фунгіцидів у 2024 р. до 14.01 тис. дол. США/т, що на 13.3% менше порівняно з 2023 р.

Обсяги експорту фунгіцидів у фізичному виразі після різкого падіння у 2022 р. на 64.3% у 2023 і 2024 рр. зросли на 48.6 та 40.8% відповідно порівняно з попереднім роком. У вартісному виразі обсяги експорту у 2023 р. зросли на 118.8%, а у 2024 р. – зменшилися на 24.3% (див. рис. 7 а). Це пов'язано зі значним зростанням середньої вартості експортованих фунгіцидів у 2023 р. до 20.03 тис. дол. США/т, що на 47.3% більше порівняно з 2022 р., і різким зниженням у 2024 р. до 10.78 тис. дол. США/т, що на 46.2% менше порівняно з 2023 р.

Обсяги імпорту та експорту гербіцидів – пестицидів для знищення небажаної трав'янистої рослинності (ДСТУ 3180-95, 1996) та регуляторів росту рослин, що класифікують у товарній підпозиції 380892 згідно з УКТЗЕД, за 2021–2024 рр. наведено на рис. 8.

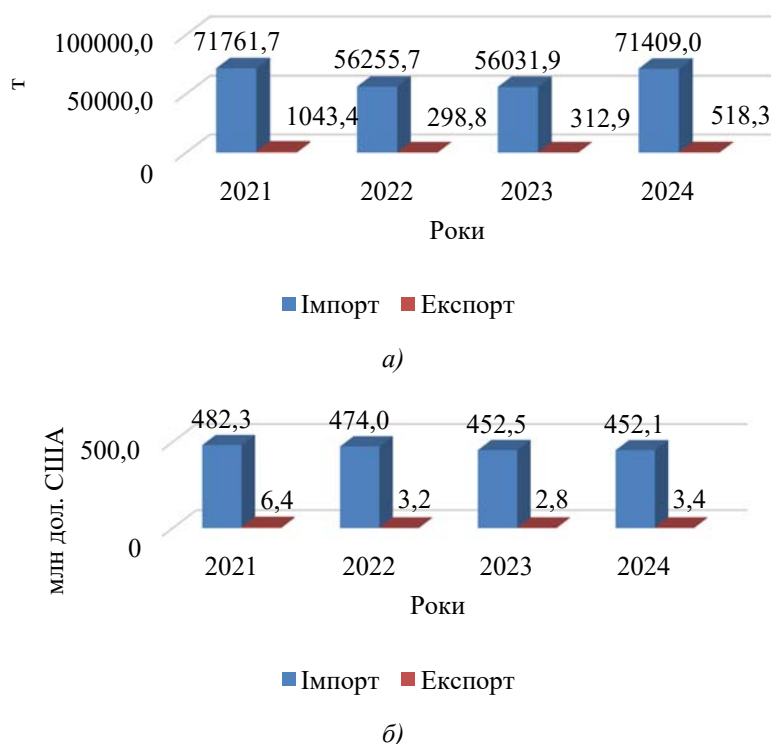

Рис. 8. Обсяги імпорту та експорту гербіцидів та регуляторів росту рослин за товарною підпозицією 380893 згідно з УКТЗЕД в Україні у 2021–2024 рр.: а) у фізичному виразі; б) у вартісному виразі

Джерело: складено авторами за (Державна служба статистики, б. д. д).

Обсяги імпорту гербіцидів та регуляторів росту рослин у фізичному виразі після падіння у 2022 і 2023 рр. на 21,6% і 0,4%, у 2024 р. зросли на 27,4% порівняно з попереднім роком (див. рис. 8 а). Обсяги імпорту гербіцидів та регуляторів росту рослин у вартісному виразі за 2022–2024 рр. щорічно незначно зменшувались на 0,1–4,5% і у 2024р. цей показник становив 93,8% від рівня 2021 р. (див. рис. 8 б).

Обсяги експорту гербіцидів та регуляторів росту рослин у фізичному виразі після падіння у 2022 р. на 71,4%, у 2023 і 2024 рр. зросли на 4,7 і 65,6% відповідно порівняно з попереднім роком (див. рис. 8, а).

Обсяги експорту гербіцидів та регуляторів росту рослин у вартісному виразі після падіння у 2022 і 2023 рр. на 50% і 12,1%, у 2024 р. зросли на 20,7% порівняно з попереднім роком (див. рис. 8 б).

Середня вартість імпортованих гербіцидів та регуляторів росту рослин у 2024 р. була найнижчою за 2021–2024 рр. – 6,33 тис. дол. США/т. Порівняно з 2022 та 2023 рр. вона була нижчою на 24,9% та 21,7% відповідно.

У загальному обсягу імпорту пестицидів за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД більше половини у 2024 р. займали гербіциди та регулятори росту рослин (53%), 30% – фунгіциди, 12% – інсектициди (рис. 9 а). У загальному обсязі експорту пестицидів гербіциди та регулятори росту рослин у 2024 р. становили 33%, фунгіциди – 30%, інсектициди – 21% (рис. 9 б).

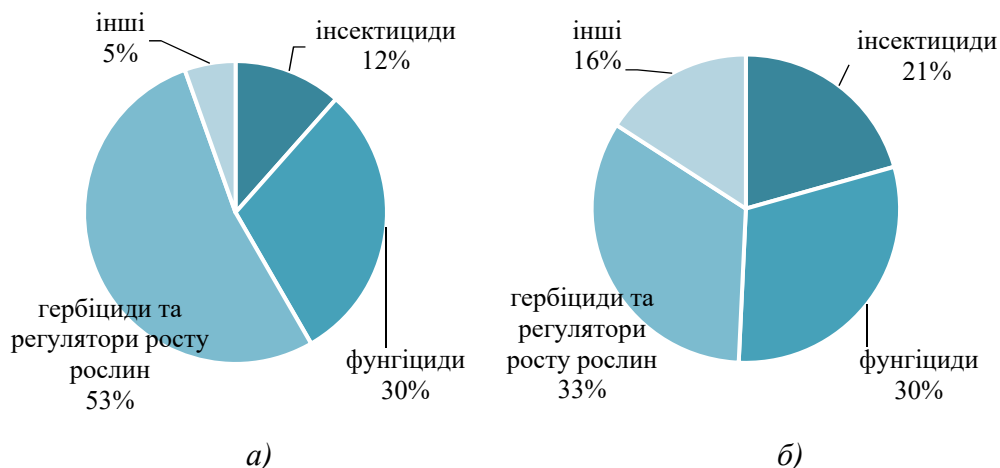

Рис. 9. Структура імпорту (а) та експорту (б) пестицидів за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД в Україні у 2024 р.

Джерело: складено авторами за (Державна служба статистики, б. д. d).

6. Реалізація засобів захисту рослин в Україні

Загальний обсяг продажу ЗЗР у сезоні 2022/2023 становив 1 256 млн дол. США (Огляд ринку, жовтень 2022 р. – вересень 2023 р.). Структуру продажу засобів захисту рослин наведено на рис. 10.

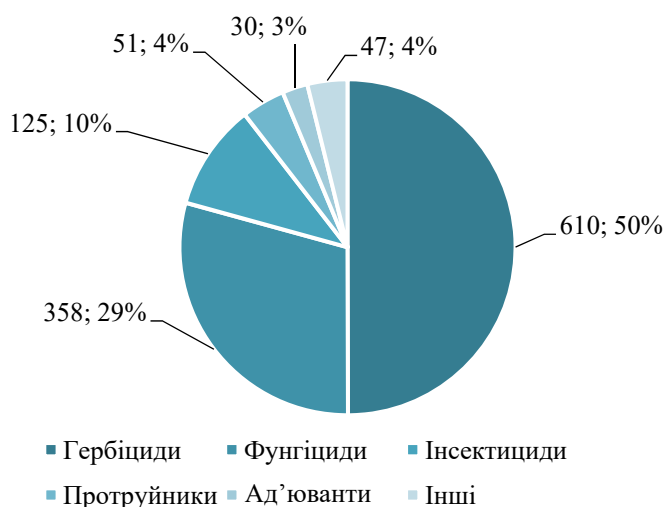

Рис. 10. Обсяги продажу засобів захисту рослин в Україні у сезоні 2022/2023 рр., млн дол. США

Джерело: складено авторами за (Огляд ринку, жовтень 2022 р. – вересень 2023 р.).

Половину обсягу продажу ЗЗР становили гербіциди, помітно менше – фунгіциди та інсектициди (див. рис. 10).

За даними щодо динаміки продажу ЗЗР (Огляд ринку, жовтень 2022 р. – вересень 2023 р.) можна зробити висновок про сезонність попиту на ці товари, пік якого припадає на період з середини березня по середину квітня.

У ТОП-10 брендів ЗЗР в Україні за підсумками сезону 2022/2023 у вартісному вимірі (табл. 6) входили 4 українські бренди (*ALFA Smart Agro*, *DEFENDA*, *Ukravit*, "Агрохімічні технології"), у фізичному вимірі – 5 брендів, зокрема лідер – *DEFENDA*.

Таблиця 6

ТОП-10 брендів засобів захисту рослин в Україні за підсумками сезону 2022/2023 рр.

У вартісному виразі		У фізичному виразі	
Бренд	Обсяг продажу, млн дол. США	Бренд	Обсяг продажу, млн л
<i>Bayer</i>	165.5	<i>DEFENDA</i>	9.3
<i>BASF</i>	132.7	<i>Bayer</i>	8.6
<i>Syngenta</i>	126.6	<i>Ukravit</i>	8.2
<i>ALFA Smart Agro</i>	88.8	<i>ALFA Smart Agro</i>	7.5
<i>DEFENDA</i>	88.7	<i>Syngenta</i>	6.5
<i>Corteva</i>	81.7	Агрохімічні технології	6.3
<i>ADAMA</i>	74.4	<i>BASF</i>	6.0
<i>Ukravit</i>	73.1	<i>ADAMA</i>	4.3
Агрохімічні технології	66.1	Хімагромаркетинг	2.7
<i>Sumi Agro</i>	35.4	<i>Corteva</i>	2.4

Джерело: складено авторами за (Огляд ринку, жовтень 2022 р. – вересень 2023 р.).

Середньозважені ціни на ЗЗР різних брендів (Огляд ринку, жовтень 2022 р. – вересень 2023 р.) наведено у табл. 7.

Таблиця 7

Середньозважені ціни на засоби захисту рослин різних брендів за підсумками сезону 2022/2023 рр.

Бренд	Середньозважена ціна, дол. США/л	Бренд	Середньозважена ціна, дол. США/л
<i>Ukravit</i>	8.91	<i>ADAMA</i>	17.34
<i>DEFENDA</i>	9.56	<i>Bayer</i>	19.21
Агрохімічні технології	10.57	<i>Syngenta</i>	19.53
<i>ALFA Smart Agro</i>	11.91	<i>BASF</i>	22.30
<i>Sumi Agro</i>	16.22	<i>Corteva</i>	34.11

Джерело: складено авторами за (Огляд ринку, жовтень 2022 р. – вересень 2023 р.).

Перші чотири із зазначених брендів у порядку зростання середньозваженої ціни їх продукції – це вітчизняні бренди (див. табл. 7).

Купуючи препарати від відомих виробників, аграріям варто бути впевненими в оригінальності товарів, які проходять багаторівневе тестування, відповідності їх суворим стандартам безпеки, щоб не натрапити на підробки, які можуть містити небезпечні речовини. Використання неоригінальних препаратів не тільки не допоможе захистити врожай, а й може нашкодити посівам чи ґрунту й становити реальну загрозу для здоров'я аграріїв, біорізноманіття та якості харчових продуктів загалом (Перевірка оригінальності, 2025).

У сегменті ЗЗР для роздрібної торгівлі відсоток фальсифікованої продукції, за різними оцінками, становить від 20 до 30% (Ковеня, 2024).

Окремі, переважно великі, відповідальні виробники пропонують фермерам можливість самостійно перевірити, чи є їх покупка оригінальним товаром. Так, зокрема, з 2023 р. ряд препаратів міжнародної компанії *Corteva Agriscience* має нову технологію захисту, яка краще убезпечує продукти від підробок, а також дає змогу аграріям швидко перевірити їх автентичність. Технологія складається з унікального *QR*-коду, розміщеного на кришці упаковки, який зчитують за допомогою розробленого компанією *Corteva* мобільного застосунку *Scan4Check*, що впроваджений в Україні одночасно з Бразилією та більшістю країн ЄС (Перевірка оригінальності, 2025).

У 2024 р. попит на ЗЗР з боку аграрного сектора залишався досить стабільним. Цьому сприяло значне зростання цін на зерно у II кв. 2024 р. та відповідно збільшення виручки аграрних підприємств (Ковеня, 2024).

Водночас змінилася видова і цінова структура застосування ЗЗР: спостерігалася тенденція, як до збільшення використання висококонцентрованих і досить дорогих пестицидів, так і пестицидів, які належать до більш дешевого цінового сегмента. Це стосується, насамперед, препаративних форм китайського виробництва (Ковеня, 2024).

Основні тенденції на ринку засобів захисту рослин:

- зростання попиту на біологічні засоби захисту у зв'язку зі зростаючим інтересом до екологічно чистого землеробства та органічної продукції (Крутякова та ін., 2023; Зацаринна, 2024);
- впровадження цифрових технологій у сільському господарстві, зокрема використання систем точного землеробства, які сприяють оптимізації застосування ЗЗР, зменшуючи витрати і підвищуючи ефективність обробки полів (Зацаринна, 2024).

Серед викликів, що постають перед ринком ЗЗР:

- посилення регуляторного контролю з боку урядів різних країн внаслідок підвищення вимог до екологічної безпеки препаратів;
- занепокоєння щодо стійкості шкідників і патогенів до деяких популярних хімічних засобів, що змушує виробників інвестувати в розробку нових активних компонентів (Зацаринна, 2024).

Перспективи розвитку цього ринку пов'язані з впровадженням інноваційних рішень, спрямованих на досягнення балансу між високою ефективністю захисту рослин і мінімізацією негативного впливу на навколишнє середовище. Один з ключових напрямків – це розроблення та використання біологічних і мікробіологічних ЗЗР, застосування сівозмін (Крутякова та ін., 2023; *Garud et al.*, 2024; Зацаринна, 2024).

Висновки

В Україні помітно скоротилася частка площ сільськогосподарських угідь, оброблених пестицидами: у 2024 р. вона була на 20.9%

меншою порівняно з 2021 р. При цьому в 2024 р. незначно зросли загальний обсяг застосованих пестицидів та внесення пестицидів (у діючій речовині) на одиницю площі порівняно з 2022 р. і 2023 р. За показником застосування пестицидів на одиницю посівних площ під посіви зернових і зернобобових (без кукурудзи) та кормових культур у 2024 р. було перевищено рівень 2021 р.

У 2024 р. на 9% зросли обсяги виробництва пестицидів та іншої агрохімічної продукції. Відбулося зростання обсягів імпорту ЗЗР за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД у фізичному виразі на 27.1%, обсягів експорту у фізичному виразі – на 32.8% порівняно з 2023 р. Водночас зафіксовано зниження значення середньої вартості імпортованих товарів за товарною позицією 3808 згідно з УКТЗЕД у цілому і зокрема інсектицидів, фунгіцидів, гербіцидів та регуляторів росту рослин.

Таким чином, доведено гіпотезу про стабілізацію ринку засобів захисту рослин в Україні у 2024 р. та встановлено зростання фізичних обсягів імпорту даних товарів із суттєво нижчою середньою вартістю порівняно з 2022 р. та 2023 р. Стабілізація ринку ЗЗР в Україні відбулася внаслідок низки чинників, зокрема об'єктивної необхідності застосування даних товарів в умовах відсутності достатньо ефективних альтернатив, підвищення платоспроможності підприємств аграрного сектору внаслідок зростання цін на зерно у II кв. 2024 р., а також завдяки збільшенню надходження на ринок більш дешевої продукції, зокрема імпортного виробництва, як відповідь на зростання попиту на пестициди, що належать до більш дешевого цінового сегмента.

Хімічні засоби захисту рослин є ефективними засобами збереження урожаю шляхом боротьби зі шкідниками, проте негативно впливають на навколишнє середовище, особливо зважаючи на значні обсяги їх використання.

Норми чинного вітчизняного законодавства у цій сфері не повною мірою відповідають сучасним світовим тенденціям.

В умовах складної економічної ситуації в Україні спостерігається зростання попиту на більш дешеві пестициди, що у поєднанні зі значною часткою фальсифікованої продукції на цьому сегменті ринку та недосконалою законодавчою базою ще більш посилює проблему негативного впливу хімічних ЗЗР на навколишнє середовище.

З огляду на викладене, позитивним є прийняття Закону України "Про державне регулювання сфери захисту рослин" (Закон України № 4147-ІХ, 2024, 17 грудня). Після набуття чинності цього Закону України у 2027 р. становитиме інтерес дослідження впливу законодавчих нововведень на вирішення проблеми фальсифікації пестицидів та запобігання використанню небезпечних і заборонених для використання пестицидів.

Подальші дослідження вітчизняного ринку засобів захисту рослин також можуть бути спрямовані на вивчення ринку засобів, що альтернативні хімічним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCE

ALFA Smart Agro. (n. d.). https://alfasmartagro.com/about/	
DEFENDA. (n. d.). https://defenda.com.ua/pro-defenda	
FAOSTAT. (2022). Pesticides. https://www.fao.org/faostat/en/#data/RP/visualize	
Food and Agriculture Organization of the United Nations. (n. d.). https://www.fao.org/pest-and-pesticide-management/about/understanding-the-context/en/	
Garud, A., Pawar, S., Patil, M. S. et al. (2024, August 27). A Scientific Review of Pesticides: Classification, Toxicity, Health Effects, Sustainability and Environmental Impact. <i>Cureus</i> , 16(8): e67945. https://doi.org/10.7759/cureus.67945	
Himagro, M. (n. d.). https://himagro.com.ua/about	
Oliphant, D. (2024). Crop Protection Market 2023: Preliminary View. https://news.agropages.com/News/NewsDetail---49338.htm	
Trade Map. (n. d. a). List of exporters for the selected product. https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c3808%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1	
Trade Map. (n. d. b). List of importers for the selected product. https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c3808%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1	
Ukravit. (n. d.). https://www.ukravit.ua/about/	
Агрохімічні технології (б. д.). https://agrohimteh.com.ua/about	Agrochemical technologies. (n. d.). https://agrohimteh.com.ua/about
Вдовенко, Н., Томілін, О., Коваленко, Л., Гечбаія, Б., & Кончаковський, Є. (2022). Світові тенденції та перспективи розвитку ринку засобів захисту рослин. <i>Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal</i> , 8(2). https://doi.org/10.51599/are.2022.08.02.10	Vdovenko, N., Tomilin, O., Kovalenko, L., Gechbaia, B., & Konchakovskiy, E. (2022). Global trends and development prospects of the market of plant protection products. <i>Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal</i> , 8(2). https://doi.org/10.51599/are.2022.08.02.10
Герасимчук, С. Б. (2010). Засоби захисту рослин: класифікація. https://www.sn timer.com.ua/advice/16/	Herasymchuk, S. B. (2010). Plant protection products: classification. https://www.sn timer.com.ua/advice/16/
Державна митна служба України. (б. д.). Статистика та реєстри. Статистичний експорт та імпорт товарів. https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri	State Customs Service of Ukraine. (n. d.). Statistics and registers. Statistical export and import of goods. https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri
Державна служба статистики. (б. д. a). Економічна статистика / Економічна діяльність / Діяльність підприємств. Кількість діючих суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва за видами економічної діяльності (2010–2023). https://www.ukrstat.gov.ua/	State Statistical Service. (n. d. a). Economic statistics / Economic activity / Enterprise activity. Number of operating entities of large, medium, small and micro-enterprises by type of economic activity (2010–2023). https://www.ukrstat.gov.ua/
Державна служба статистики. (б. д. b). Індекси промислової продукції за видами діяльності. Індекси промислової продукції за видами діяльності та основними промисловими групами (ОПГ) за 2013–2024 роки. https://www.ukrstat.gov.ua/	State Statistics Service. (n. d. b). Industrial production indices by type of activity. Industrial production indices by type of activity and main industrial groups (MIGs) for 2013–2024. https://www.ukrstat.gov.ua/

Державна служба статистики. (б. д. с). Економічна статистика / Економічна діяльність / Сільське, лісове та рибне господарство. Застосування мінеральних та органічних добрив, пестицидів (1990–2024). https://www.ukrstat.gov.ua/	State Statistics Service. (n. d. c). Economic statistics / Economic activity / Agriculture, forestry and fisheries. Application of mineral and organic fertilizers, pesticides (1990–2024). https://www.ukrstat.gov.ua/
Державна служба статистики. (б. д. d). Зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу. https://www.ukrstat.gov.ua/	State Statistics Service. (n. d. d). Foreign trade in certain types of goods by countries of the world. https://www.ukrstat.gov.ua/
Державний класифікатор продукції та послуг ДК 016:2010. (2010). https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v457a609-10#Text	State Classifier of Products and Services DK 016:2010. (2010). https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v457a609-10#Text
Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. (б. д.). https://eco.gov.ua/registers/perelik-pesticidiv-i-agrohimikativ-dozvolениh-dlya-vikoristannya	State Register of Pesticides and Agrochemicals Allowed for Use in Ukraine. (n. d.). https://eco.gov.ua/registers/perelik-pesticidiv-i-agrohimikativ-dozvolениh-dlya-vikoristannya
ДСТУ 3180-95. (1996). Пестициди. Терміни та визначення. Держспоживстандарт України. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=91437	DSTU 3180-95. (1996). Pesticides. Terms and definitions. Derzhspozhyvstandart of Ukraine. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=91437
ДСТУ 4756:2007. (2008). Захист рослин. Терміни та визначення понять. Держспоживстандарт України. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=73720	DSTU 4756:2007. (2008). Plant protection. Terms and definitions. Derzhspozhyvstandart of Ukraine. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=73720
Закон України "Про державне регулювання сфери захисту рослин" № 4147-IX (2024, 17 грудня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4147-20#Text	Law of Ukraine "On State Regulation of Plant Protection" No. 4147-IX (2024, December 17). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4147-20#Text
Закон України "Про захист рослин" № 180-XIV (1998, 14 жовтня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-14#Text	Law of Ukraine "On Plant Protection" No. 180-XIV (1998, October 14). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-14#Text
Закон України "Про пестициди і агрохімікати" № 86/95-ВР (1995, 02 березня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-%D0%B2%D1%80#Text	Law of Ukraine "On Pesticides and Agrochemicals" No. 86/95-VR (1995, March 2). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-%D0%B2%D1%80#Text
Зацаринна, В. (2024). Ринок засобів захисту рослин: ключові тенденції, виклики та перспективи. https://bessarabiainform.com/2024/11/rynok-zasobiv-zahystu-roslyn-klyuchovi-tendentsii-vyklyky-ta-perspektyvy/	Zatsarynna, V. (2024). Crop Protection Products Market: Key Trends, Challenges and Prospects. https://bessarabiainform.com/2024/11/rynok-zasobiv-zahystu-roslyn-klyuchovi-tendentsii-vyklyky-ta-perspektyvy/
Ковеня, Т. В. (2024). Аналітична оцінка ситуації у хімічній промисловості України та на внутрішньому товарному ринку хімічної продукції за підсумками січня-вересня 2024 року. Черкаси: Черкаський НДІТЕХІМ. http://www.nitechim.ck.ua/wp-content/uploads/2024/10/HPU_vyp.3_2024.pdf	Kovenia, T. V. (2024). Analytical assessment of the situation in the chemical industry of Ukraine and the domestic commodity market of chemical products for January-September 2024. Cherkasy: Cherkasy NDITEKhIM. http://www.nitechim.ck.ua/wp-content/uploads/2024/10/HPU_vyp.3_2024.pdf
Крутякова, В. І., Гулич, О. І., & Янсе, Л. А. (2023). Стан і проблеми ринку біологічних засобів захисту рослин в Україні. <i>Вісник аграрної науки</i> , (1), 838. https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202301-04	Krutiakova, V. I., Hulych, O. I., & Yanse, L. A. (2023). State and problems of the market of biological plant protection products in Ukraine. <i>Bulletin of Agrarian Science</i> , (1), 838. https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202301-04

Наказ Державної митної служби України "Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності" № 543 (2022, 14 грудня). https://customs.gov.ua/documents/pro-zatverdzhennia-poiasnenn-do-ukrayinskoyi-klasifikatsiyi-tovariv-zovnishnoekonomichnoyi-diialnosti-321	Order of the State Customs Service of Ukraine "On Approval of the Explanations to the Ukrainian Classification of Goods for Foreign Economic Activity" No. 543 (2022, December 14). https://customs.gov.ua/documents/pro-zatverdzhennia-poiasnenn-do-ukrayinskoyi-klasifikatsiyi-tovariv-zovnishnoekonomichnoyi-diialnosti-321
Нове в сфері захисту рослин. (2025). https://dpssko.gov.ua/blog/2025/03/07/%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D0%B2-%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D1%96-%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83-%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B8%D0%BD/	New in the field of plant protection. (2025). https://dpssko.gov.ua/blog/2025/03/07/%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D0%B2-%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D1%96-%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83-%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B8%D0%BD/
Огляд ринку засоби захисту рослин (жовтень 2022 р. – вересень 2023 р.). https://assets-global.website-files.com/63c6d21316660019474a7c3e/65717cd02ea72df329e90a25_%D0%9E%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4%20%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D1%83%20%D0%97%D0%97%D0%A0%2010.2022-09.2023.pdf	Crop protection products market overview (October 2022 – September 2023). https://assets-global.website-files.com/63c6d21316660019474a7c3e/65717cd02ea72df329e90a25_%D0%9E%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4%20%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D1%83%20%D0%97%D0%97%D0%A0%2010.2022-09.2023.pdf
Перевірка оригінальності засобів захисту рослин – перший крок до безпечного врожаю. (2025). https://agro-business.com.ua/agrobusiness/item/32573-perevirka-oryhinalnosti-zasobiv-zakhystu-roslyn-pershyi-krok-do-bezpechnoho-vrozhaiu.html	Checking the originality of plant protection products is the first step towards a safe harvest. (2025). https://agro-business.com.ua/agrobusiness/item/32573-perevirka-oryhinalnosti-zasobiv-zakhystu-roslyn-pershyi-krok-do-bezpechnoho-vrozhaiu.html
Рейтинг ТОП-20 світових агрохімічних компаній. (2022). https://www.agronom.com.ua/rejtyng-top-20-svitovyh-agrohimichnyh-kompanij-mynulogo-roku/	Ranking of the TOP-20 global agrochemical companies. (2022). https://www.agronom.com.ua/rejtyng-top-20-svitovyh-agrohimichnyh-kompanij-mynulogo-roku/
Станкевич, С. В., & Забродіна, І. В. (2020). Аналіз ємності ринку і основних операторів засобів захисту рослин в Україні у 2017–2018 рр. Ч. 1: імпорт. <i>Таврійський науковий вісник</i> , (114). Серія "Сільськогосподарські науки". http://nbuv.gov.ua/UJRN/tneveconn_2020_114_16	Stankevych, S. V., & Zabrodina, I. V. (2020). Analysis of the market capacity and main operators of plant protection products in Ukraine in 2017–2018. P. 1: import. <i>Tavria Scientific Bulletin</i> , (114). Series "Agricultural Sciences". http://nbuv.gov.ua/UJRN/tneveconn_2020_114_16

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що не мають фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не мають відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що автори працюють в установі, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів та редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

Автори не отримували прямого фінансування для цього дослідження.

Сім'ячко, О., & Михайлова, Г. (2025). Ринок засобів захисту рослин в Україні. *Товарознавство. Технології. Інжиніринг*, 3(55), 19–40. [https://doi.org/10.31617/2.2025\(55\)02](https://doi.org/10.31617/2.2025(55)02)

Надійшла до редакції 20.06.2025.

Прийнято до друку 12.08.2025.

Публікація онлайн 16.09.2025.